

O wyrównywaniu szans edukacyjnych

Barbara Karolak

Wprowadzana od 1.09.1999 roku reforma oświaty w Polsce nakłada na rady pedagogiczne m.in. obowiązek tworzenia wizji szkoły. Powinna ona zawierać wszelkie działania edukacyjne podejmowane wobec uczniów, a zmierzające do ukształtowania takiego absolwenta, który po kilku latach pobytu w placówce wychodzi bogatszy o określone umiejętności, wiedzę, postawy, cechy. Wiadomym jest, że osiągnięcie wzoru bywa bardzo trudne, a czasem wręcz niemożliwe. Ale czy w związku z tym nie będziemy podejmować prób w celu choćby zbliżenia się do oczekiwanego ideału? Na pewno nie. I tu potrzebni są nauczyciele z pasją. To oni twórczo rozwiązują problem standardów edukacyjnych, do osiągnięcia których dążymy, a które z kolei w znakomity sposób wpływają na taki rozwój ucznia, by – jako absolwent – był najbliższy naszemu wzorowi.

Znacznie trudniej, niż szkołom wielkomiejskim, jest realizować marzenia o doskonałym absolwencie małej szkole, z miejscowości oddalanej od ośrodków kultury, z biednych, często patologicznych środowisk. Tym większej pracy nauczycieli z takich szkół potrzeba, aby tak ukształtować wychowanka, żeby z pełną świadomością opierał swój rozwój na czterech filarach wiedzy, które powinny towarzyszyć człowiekowi przez całe życie, a które określiła w 1996 roku Komisja ds. Edukacji przy Unii Europejskiej działająca pod kierownictwem Jacquesa Delorsa. Tymi filarami są:

- 1) uczyć się, aby wiedzieć,
- 2) uczyć się, aby działać,
- 3) uczyć się, aby żyć wspólnie,
- 4) uczyć się, aby być.

Te zasady nie są obce nauczycielom ze Szkoły Podstawowej im. Marii Krasickiej w Węglińcu. Nie brakuje tu ludzi twórczych, pedagogów z klasą i pasją. Świadczą o tym liczne osiągnięcia naszych uczniów w wielu dziedzinach i ich powodzenie w dalszej edukacji. Nie ukrywamy, że stawiamy poprzeczkę wysoko. Ale robimy to najpierw wobec siebie, a potem w stosunku do innych. Jest to dziedzictwo po Patronce naszej szkoły i drogowskaz dla wszystkich nauczycieli i pracowników. Staramy się jak najlepiej kontynuować dzieło rozpoczęte w naszej miejscowości przez Marię Krasicką.

Jak to robimy?

Motto naszej szkoły brzmi:

„Dawać równe szanse, a nie równać poziom”.

Zacynamy od tego, żeby jak najszybciej i jak najskuteczniej poznać środowisko i możliwości edukacyjne naszych uczniów. Stąd bliskie kontakty nauczycielek przy-

szłych klas pierwszych nauczycielkami opiekującymi się dziećmi w oddziałach przedszkolnych. Stąd wizyty sześciolatek w szkole, ich udział w zajęciach, w szkolnych uroczystościach, wspólne zabawy podczas Festynu rodzinnego z okazji Dnia Dziecka. Stąd też czerwcowe spotkania z rodzicami przyszłych pierwszoklasistów, podczas których dowiadują się oni o programie wychowawczym szkoły, o wszystkich zajęciach obowiązkowych i dodatkowych, o formach pracy z dziećmi. Pedagog szkolny przybliży sylwetkę dziecka, które osiągnęło dojrzałość szkolną, pomaga zaprojektować kącik nauki i harmonogram dnia przyszłego ucznia. Lider Szkolnego Zespołu Wspierania Uzdolnień omawia problem uzdolnień, ich rozpoznawania i wspierania przez dom i szkołę. Jest to doskonały moment do pozyskania rodziców do współpracy z placówką.

Od pierwszych chwil pobytu w szkole dziecko jest poddawane wnikliwej obserwacji. Nauczyciel-wychowawca stara się jak najszybciej poznać dziecko – jego możliwości poznawcze, emocjonalne, fizyczne, środowisko domowe. Im szybciej rozpoznamy poziom możliwości dziecka, tym skuteczniej będziemy mogli dać mu szanse na pełny rozwój jego umiejętności, wiedzy, talentów.

Już w klasach I-III proponujemy dzieciom dodatkowe, niepłatne zajęcia taneczno-wokalne, plastyczne, teatralne, językowe, sportowe, matematyczne. To oferta zarówno dla tych najzdolniejszych, jak i dla tych, którzy poszukują swojej pasji. Prowadzą je w większości nauczyciele klas starszych. Natomiast uczniowie ze szczególnymi trudnościami są wspierani w swoim rozwoju poprzez udział w zajęciach wyrównawczych, korekcyjnych, reedukacyjnych, logopedycznych.

Na poziomie każdej klasy organizujemy różne konkursy i zawody, a ich zasięg i ranga z każdym rokiem wzrasta.

Na koniec klasy trzeciej w szkole odbywa się zewnętrzne badanie umiejętności i wiedzy uczniów. Jego wyniki stanowią doskonały materiał wyjściowy dla nauczycieli drugiego etapu kształcenia. Już w czerwcu wiedzą oni, jakich uczniów dostaną, kogo i jak należy wspierać, rozwijać czy po prostu ułatwiać pokonywanie bardzo trudnych dla nich barier. To znakomicie ułatwia wybór programu nauczania, opracowanie planu dydaktycznego wraz z ujęciem w nim elementów programu naprawczego, zaprojektowania działań na zajęciach dodatkowych, wycieczek edukacyjnych itp.

Olbrzymie znaczenie w szukaniu właściwych metod wyrównywania szans edukacyjnych uczniów mają – moim zdaniem – wzajemne relacje wśród nauczycieli. To przecież oni są tymi osobami, od których kompetencji, taktu, chęci i poziomu współpracy zależy tempo rozwoju każdego ucznia, jego poziom motywacji do podejmowania coraz trudniejszych wyzwań.

O tym, że w naszej szkole dzieje się wiele dobrego w obszarze wyrównywania szans, świadczy fakt, że z każdym rokiem przybywa nam uczniów z innych obwodów, których rodzice dowożą do węglinieckiej podstawówki we własnym zakresie.

*

Na zakończenie swojego wystąpienia przedstawiam zestawienie form pracy z uczniami o różnych poziomach możliwości realizowanych z powodzeniem w codziennej pracy w naszej szkole.

Uczniowie

PRZECIĘTNI:	ZDOLNI:	Z TRUDNOŚCIAMI EDUKACYJNYMI:
<ul style="list-style-type: none"> - włączanie do kół zainteresowań; - umożliwianie poszukiwania własnej pasji; - poszerzanie oferty edukacyjnej szkoły; - włączanie do realizacji projektów opracowywanych z uczniami zdolnymi; - powierzanie dodatkowych, coraz bardziej złożonych zadań; - motywowanie do podejmowania dodatkowych prac; - podsuwanie pomysłów na przedsięwzięcia i wpieranie w ich planowaniu i przeprowadzaniu; - wsłuchiwanie się w pomysły uczniów i pomoc w ich urzeczywistnianiu. 	<ul style="list-style-type: none"> - umożliwianie rozwijania talentów w kołach przedmiotowych i zainteresowań; - indywidualizowanie procesu dydaktycznego; - ustalanie indywidualnego programu nauczania; - prowadzenie klas autorskich; - śródroczne promocje uczniów; - organizowanie konkursów szkolnych, międzyszkolnych i gminnych; - przygotowywanie do konkursów szczebli pozaszkolnych; - wymiana uczniów ze szkół włączonych do DSSWU; - włącznie w programowanie i realizowanie projektów edukacyjnych i innych; - nawiązywanie kontaktów z pracownikami wyższych uczelni, udział uczniów w zajęciach przez nich prowadzonych; 	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z poradniami pedagogiczno-psychologicznymi – określenie rodzaju trudności; - organizowanie zespołów dydaktyczno-wyrównawczych; - umożliwianie udziału w zajęciach reedukacyjnych, korekcyjnych, kompensacyjnych i terapeutycznych; - prowadzenie nauczania indywidualnego specjalnego; - tworzenie programów dla uczniów z upośledzeniem w stopniu lekkim, zaopatrzenie ich w bezpłatne podręczniki; - indywidualizowanie wymagań i sposobów oceniania; - - integrowanie z zespołami klasowymi poprzez udział w zajęciach, wycieczkach, imprezach, przedstawieniach, przydzielanie zadań w pracy zespołowej.

*cd. Tabeli***PRZECIĘTNI:****ZDOLNI:****Z TRUDNOŚCIAMI
EDUKACYJNYMI:**

- powierzanie roli asystenta i prowadzącego zajęcia w młodszych grupach;
- popularyzacja osiągnięć; pozyskiwanie funduszy na stypendia oraz zgłaszanie wniosków o stypendia różnych stowarzyszeń i fundacji;
- tworzenie systemu wsparcia psychologicznego dla uczniów i ich rodziców.